

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " " "
Egy óra	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső szűrtetű 131. szám.

Kiadó hivatal:

köz/putca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI AP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Opeitk Alajomnál (Wollzeile 22.) Haasenstain és Vogelmöl (Neuer Markt 11 szám.)

Posten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez címzendők. Hirdetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

P. T. 729

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY” 1870-ki XV-dik évfolyamára.

A hirlapbélyeg eltörése folytán lapunk árát leszállítjuk, mindamellett legéberebb figyelmet fordítunk szellemi beltartalmának gyarapítására.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " " "
Egy óra	1 " " "

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak becses megrendeléseket mielőbb megtenni.

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésbe) küldendők, hol a pontos széküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési pénzek beküldésénél postautalványt kérünk használni, mely jutányosabb a levélben való pénzbeküldésnél.

Pest, december végén, 1869.

(B.) Egy új év küszöbén állunk, sőt mire e lapok t. olvasói soraimat olvassák, már be is köszöntött lesz az 1870-dik esztendő.

Ki tudná biztosan megjósolni: mit hord méhében az új év? Valjon hazánk lépcsőzetes fejlődésének nézünk-e elbe? avagy egy válságos korszak előestéjén állunk.

Részemről arról vagyok meggyőződve, hogy ha kellő figyelembe véve a létező körülményeket, az akadályoktól vissza nem rettenünk, de túl sem becsüljük erőnket, fokozatosan haladva, de nem nyargalva, 1870-ben tetemesen megközelíthetjük a célt: hazánk területi épségének, alkotmányos szabadságának és függetlenségének az 1867-diki alapokon való biztosítását.

Igaz, hogy hazánkban pár év óta a felelős parlamentarizmus kormányrendszer nem csak inaugurálva, hanem életbe is van lépve. Igaz az is, hogy mióta Magyarország a Habsburgház uralkodása alatt él, függetlenségét oly mérvben, mint ma, nem élvezte soha, s hogy ezen függetlenség élvezete jövőre is biztosítva van. Tagadhatatlan az is, hogy a felelős parlamentarizmus kormányrendszer az, mely leginkább van hivatva a nép anyagi és szellemi erejét hatványozni, mert ez azon rendszer, melyben a népnek magának kell a maga érdekeiről gondoskodni.

Azonban arra, hogy az ige testté váljon, hogy a felelős parlamentarizmus kormányforma magának a népek szívében is mélyebb gyökeret verjen, még sok minden van elintézendő.

Talán nem vagyok túlkövetelő, midőn azon reményemet fejezem ki, hogy a magyar parlament 1870-ben meg fogja hozni a parlamentarizmus kormányzat teljességére szükséges törvényeket s Magyarország népe, az 1867-diki egyezmény ellen még ma is rendszeresen izgató párt dacára, örömmel fogja üdvözölni a szükséges reformokat, nem fog betűszerint ragaszkodni némely oly régi intézményekhez, melyek átalakítás és pedig gyökeres átalakítás nélkül sehogy sem illelnek bele a felelős parlamentarizmus kormányforma keretébe.

Mindamellett némely aggodalmaimat sem foghatom el. Szükségesnek tartom mindazon akadályokat szemügyre venni, melyek e téren 1869 folytán mutatkoztak, s melyeket elhárítani nem oly könnyű, mint az első tekintetre látszik.

Ezen akadályok részint magában a parlamentben, részint azon kívül, a hazában s részint a hazán kívül mutatkoztak, u. i.

1869-ben a magyar parlamentben az ellenzék majd minden alkalommal, szinte minden indítványt megtagadott, mi a jobboldal részéről jött, ha mindjárt az indítvány valamely korszerű reform érdekében történt is. Nem egyszer vett oltalma alá a kor kiválmaival ellenkező, fájdalom, rögeszmévé vált előítéleteket. Igen gyakran lehetett a balol-

dali szónokoktól, hatásra számított, utopikus reményeket ébresztő szónoklatokat hallani; nem egyszer emeltek, egyes kisebb horderejű, valóságos helyiérdekű ügyek első rangú kérdésekké, melyek a baloldal részéről, mint ilyenek kezeltetve, napokat raboltak el a parlament drága idejéből.

A baloldal ilyenmő taktikáját a jobboldal nem volt képes meghiusítani.

Tudom én respectálni a minoritás és szólásszabadság jogait; teljesleg méltánylom azon elvet is, hogy a többség kellő loyális legyen a kisebbség irányában: de ha ez így folytatatik 1870-ben is, akkor a reformok nagyrésze újból háttérbe szorul s ez esetben a nép, mely főleg anyagi reformok után sóvárog, megunva a várakozást, egy beállható conflatio esetében igen könnyen a legelső reactionarius vagy foederalisticus irányban izgató pártnak vethetné magát karjai közé.

E bajon csak maga a parlament segíthet. Légyen szabad reményleni, miszerint segíteni is fog.

Nem lehet mondanunk, hogy a parlamenten kívül tulságosan ijesztő jelenségek mutatkoznának, sőt a képviselő választások alkalmával oly gondolatlanul felhasznált communisticus eszmék s nemzetiségi utopiák terjesztése sem termett oly keserő gyümölcsök, mint félni lehetett; mi mindenesetre a nép józan felfogására mutat. Azonban, ha körültekintünk, most is egész seregét fogjuk felfedezni, az 1867-ik 12. törvényezikk ellen izgatónak, a communisticus eszmék terjesztőinek, a daco-román és panszlav irányú izgatónak sem vagyunk hiányában.

E bajon segíteni nem annyira a parlamentnek s a parlament tagjainak áll hatalmában, mint országoszerre lakó elvrokonainknak, kik egyedül eszközölhetik azt, hogy a nép felvilágosítottán, visszautasítsa az izgatókat.

Ha ez meg nem történik, igen nehéz lesz a reformok keresztülvitele, mert erre béke, különösen pedig belbéke kívánatik.

De nem lehet kihagyni a számításból az európai viszonyokat sem. Ezek — bár gyakran tornyosulnak ijesztő fellegek is — nem olyanok, hogy nagyobb szerű rázkodástól tartani lehessen. Azonban történjék bár mi, a magyar nemzet szövetségessé csak akkor számíthat, ha bebizonyítja, hogy ő nem egy folyvást nyugtalanokodó s másokat is nyugtalanító, hanem a szabadság élvezetére teljesleg megért s a békés haladásra képesített nép.

Ha tehát a parlament képes lesz 1870 folytán keresztülvinni a legsürgősb reformokat, s vidéki elvrokonink képesek lesznek oda hatni, hogy a nép utopikus remények ébresztése által el ne ámtassék: akkor 1870-ben meg lesz vetve a felelős parlamentarizmus kormányforma maradó alapja; ellenesetben egy kétséges kimenetelű újabb válságtól lehetne tartani.

Pest, decz. 28. 1869.

(r. l.) Nagyon természetes dolog, hogy országgyűlésünk mindaddig nem tárgyalhatja a budgetet, míg azt a pénzügyminiszter nem terjeszti eléje.

Azonban ennek kezei is kötvék e tekintetben, mert előbb a közös költségeknek kell megállapítatniok, a mi tudvaleőleg a delegatiók hatásköréhez tartozik.

Megtörténhetik — sőt tetleg is megtörtént már, — hogy a közös ministerium nem készült el a közös időre előterjesztésével — mi fölött a teendők roppant halmazánál fogva — épen nem esodálkozhatunk, a midőn aztán kifogytunk az időből, és a tüzetes megvitatás helyett kényszerítve valánk az egyetlen expedienst, az indemnity igénybe venni.

Ministeriumunk nagyon átlátja ezen expediens abnormitását és már most gondoskodik arról, hogy jövőre ne forduljanak elő ily esetek.

Minek előlése tekintetéből erőlyes hangon sürgette a közös ministeriumot, miszerint ez, előterjesztéseinek szerkesztését, összeállítását siettesse, hogy rendes kerékvágásba jöjjön a dolog, azaz: mind a delegationalis, mind az országgyűlési tárgyalásokra elég idő maradjon.

Ennek következtében híre szárnyal, mikép a delegatiók jövő évben már május hó végével fognak összegyűlni, — még pedig — a törvények szerint Pesten.

Tegyük fel, hogy véden fennak nem látott körülmények belteni fogják is e megállapodás keresztülvitelét, legfeljebb 4—6 héti késedelemről lehet szó, és a delegatiók, ha nem is május, de június végé vagy tegroszabb esetben július elejére mindesetre össze fognak hivathatni, tehát elég idő lesz a budget országgyűlési megállapítására.

Annak idején sokszögölődtek a miatt, hogy a honvédelmi ministerium a honvédsereg felszerelésének szállítását külföldi consortiumra bízta, természetesen azért, mert ennek ajánlatai legolesőbbak valának.

Igaz, ezt minnesetre tette a honvédelmi ministerium, és tett — meg vagyunk győződve — el is vállalja a felelősséget.

De már az or gondoskodott arról, hogy a felszerelésért fizendő roppant összegnek ne vándoroljanak mind külföldre, mert szerződésileg kötele: miszerint legfeljebb 10,000 ember felszerelését készítsék a vállalkozók külföldön, a többi pedig benn országban saját iparosaink által.

A felszerelési cikkek szépecskén készülték, szállítottatás a ministerium mindig szigorúan ellenőriztet, melyek jönnek külföldről, melyek hazulról.

Ere nyomába jött ekközben, hogy a külföldi készítmények száma már föll kezd műlői a kikötő tizezeret, minek következtében szigorúan elhagya a vállalkozóknak, miszerint szorosan irták magukat a szerződéshez.

A kormány ezen erőlyes föllépése annál helyesebb és időszerűbb, mert több hazai iparágunk épen e pillanatban — mintán telen át rendszeren kevesebb a munka — paragon hever és a szükséges szállítmányok elkészítésére által jelentékeny segélyben fog részesítettetni.

Az üzlet ezen általános pangása szolgáltatott alkalmat a lapoknak is, hogy pártszinezet nélkül sürgressék a kormányt, miszerint a consortiumtól külföldi árut ne fogadjon el.

Boldog újévet!

Bécsi dolgok.

* A hetek óta folyamatban levő ministeriális válság valahára végéhez közeledik. Ez által sok remény válik füstté. Némelyek már az 1868-ki dualismus művét is fenyegetve látták a Lajthán tul felmerült crisis által, bár még a foederalismus egy újabb nemét ajánló Fischhof sem ohajtja annak alapjait megrendítve látni. Mások az alkotmányosság zürjének végzeteljes stadiumától rettegtek, s ha a helyzet nem tisztul, talán másokkal is elhitetik, hogy Bécsben a reactio matadorjai teszik fejükre a győzelmi babért, ők lesznek a nyertesek, kik a zavarosban jól halásztak. A dolgok másként fordultak: a zavarosra számító jó urak ezuttal üres tarisnyával maradnak. Az utolsó napokban fölmerült aggodalmak, melyek arról autogtak, hogy az udvarnál a reactiopárt győzött, ma már teljesen alaptalanoknak bizonyulnak, miután nem sikerült ama egykori hatalmaságoknak reá birni a császárt az alkotmányos alap mellőzésére. E szerint a ministerium alkotmányhü többsége megmarad, s csak arról lehet szó, kik a pótolthatasság a kilépendő kisebbségi tagok. Egy feudalista párt vezeterei és szövetségeseik nem hagynak fel a reménynyel: idővel megbukni az alkotmányt, s előbb fölretolni Beust kancellárt — az nagyon természetes; csak hogy azok számára a remény vékony ellátás, a mezt annyira légyes alakot öltének az alkotmányos életben, hogy csak a politikai gyerekek rémítésére érezendik ama népnymort kotyfasztó vasfogu bót.

Dalmátiai zavarások.

Cattaro, decz. 27. A raiciakak tegnap átadták fegyvereiket a császárt írt hűséget és engedelmességet ígérve. A crivosekkel tervezett összejövett a hódolás iránti feltételeket illetőleg tanácskozandó, a beállt zivatar idők meggátolták, csak 12 egyén jelent meg a között helyen, miért Anersperg tábornok a tanácsást bizonytalan időre felfüggesztette.

Npszámlálás.

Felhívás

Kolozsvár összes lakosságához az országos népszámlálás ügyében.

A 1869 diki III. törvényezikk országos népszámlálást rendel el, s e törvény mindenkit egyaránt kötelez.

Az alkotmányos élet beálltával megváltozott népességi viszonyok, — közigazdszatunk, ipar és kereskedésünk sebes fejlődése, — a tudomány és mivelődés felmerülő igényei, a felelős magyar kor-

mulatnak az ország lakossága összeszámítását mulhatatlan kötelességévé tették. E számlálás alapján az év utolsó órája tüzetelt, még pedig oly szorosán, hogy a hazának minden polgára ott iratik össze, hol a mindjárt lefolyó év utolsó percében tartózkodott. Már az eljárás mutatja, hogy sajátlag az ország számlálja öszsze magát saját érdekében, s nem egyes polgárok netaláni helyi megterheltesé czéloztatik. A jelen népszámlálás még abban is különbözik az eddigiektől, hogy ezt nem a hivatalok, hanem a lakosság kebléből alkotott bizottságok hajtják végre, kik e szerint nem annyiban a község, mint a törvény kiküldöttéi, és így a kormány és hatóság védelme alatt állanak. A midőn tehát bizvást számítunk arra, hogy Kolozsvár mivelte lakossága az államélet ez ünneplés cselekvényének horderejével tisztában van: a közönség tudomására hozza, hogy városunk népszámlálásának végrehajtására a népszámlálási bizottság szintén megalakult, a város tizedeit népszámlálási csoportokra osztotta, működését megkezdette. A népszámlálási bizottság elnöke Kövály László, bizottsági tagok s felügyelők: az óvári tizedben Páll Sándor; a belmonostori tizedben Wolf János; belszen tizedben Haller Károly, dr. Landerer Oszkár; belközépbén Simon Elek, Adler Antal; belmagyar tizedben Szentkirályi Zsigmond, Ferencz József; külmagyarban Olasz Károly, Tamásy János; külközépbén Ineze Mihály, Szász Domokos; külszen tizedben Ürmösy Samu, Veress Antal; külmonostori tizedben Ákoncz János, Kovácsi Antal; kétvizi tizedben Vizi Endre, Máday János, Kifa Gergely; a hidelvi tizedben Rucska János, Fekete Pál, dr. Mály István; Feleken, Magyar Mihály, Bán István urak, kiknek felügyelete alatt, s a tizedi előjáróság közbenjárása mellett, minden számláló csoportban egy-egy összeiró ügynök fog működni, — mely intézkedés és felosztás az értekezéssel hozatik a városi lakosság tudomására, hogy a midőn a felügyelő és ügynök urak a népszámlálás végrehajtása végett kiszállják, az általuk kívánt népszámlálási adatokat közzéadják, a város minden lakosa tarssa felelősége polgári kötelességének. Egyébiránt a feltevések és felmerülhető sérelmek mielőbb elenyészethetése indokából, a bizottság a számlálás egész tartama alatt déli 12—1, s déltáni 4—6 óra közt, a községi teremben folyó ügyintézési tanácsának 1869. Kolozsvár város közigazdsatási tanácsának 1869. decz 29-én tartott üléséből. Filep Samu, id. polgármester.

Tekinés szerkesztő ur! Beesés lapjából örömmel csölvén a népszámlálási tudósítások elfogadását — mint tudamegyei népszámlálási közpon/bizottsági elnök kötelességemnek tartom azt annal igénybe venni és a közönség előtt számlálni, hogy e nagy horderejű statistikai műlétezésében mit tettünk:

1. Or A képviselő bizottmány által egy 8 tagolú központi bizottmány választatott.

2. Minden szolgabírói járásba, az elnökkel egy 3 tagból álló albizottság alakított.

3. Ez a járásokat számláló csoportokra felosztva, az ügynököket mindentit kinevezte.

4. Minden e tárgyhoz tartozó nyomtatványi ivatek a községi oktatások kíséretében, az illető albizottságok elnökeinek szétosztás végett megküldettek.

Próbamunkákat tartatott, Gyéres várossal a 8 alkertületi bizottságok összes tagjai jelenlétében f. december hó 20 án M. Ludason, ugyanaz megtartatott a felsőkertületbeni 5 albizottságok tagjai által f. december hó 27 én M. Régenben, mely alkalommal teljesen meggyőződöttünk, a földmívelés, ipar-és kereskedelemügyi magos ministerium czél-szerű intézkedéseiről, a munkálat könnyű és correct keresztülvitelése érdekében, és így teljes reményünk lehet, hogy meggyentsben a népszámlálás a szabályok értelmében és pontosan fog keresztül vitetni.

Élén ezen albizottságoknak mind oly hazafias érzelmi egyének állának, és tagjai mind oly ünzetlen és felvilágosodott honfiak, kiknek fáradhatatlan ügybuzgósága, a biztos sikerről kezeskedik.

Az alsókertületben 5 albizottságban éppen semmi vagy nagyon csekély mértékben fog az államkincstár igénybe vétetni, a felsőkertületben 3 albizottság hasonló szellemtől van áthatva, tehát csak 5, legnagyobb részben havasi járásban lesz a költség az intelligencia hiánya miatt kikerülhetlen, — reménylen azonban, hogy ez se fogja tulhaladni a méltányosság korlátait.

Torda, 1869 december 25-én

Miksa Elek.

A pénzügyi bizottság jelentése az 1870-ki költségvetés tárgyában.

(Folytatás.)

V. A földmivelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium.

A földmivelés, ipar- és kereskedelmi miniszter által az 1870-ki évre bemutatott költségvetés jelentékenyen nagyobb, mint volt az 1869-ki, a mi, mint már mult évben a miniszterium költségvetésének tárgyalásánál említettett, igen természetesen, hogyha fontolóra vesszük, mennyi e téren a teendő és mennyire kívánja épen a nemzetgazdasági haladás honunkban, hogy intézményeink az előrehaladott idő igényeinek megfelelőhessenek. Főképen a távirdai intézmény egyike azoknak, melyeknek terjedése és tökélesítése a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter által figyelembe vétetett, s az ezen intézményre előirányzott nagyobb összeg a rendkívüli kiadásban az, mely ezen költségvetésnek jelentékeny nagyságát okozza.

A jövő év költségvetésének fedezésére két ugyan is a kereskedelmi miniszter, a nyugdíjakat ide nem számítva: a) rendes kiadásokra 1.276.550, b) rendkívüli kiadásokra 624.000 ft. Összesen 1.900.550 ftot s így a tavalyihoz képest 520.850 ft a mutatkozó többlet.

Ezen, a rendes kiadásoknál mutatkozó költség-többlet azonban csak látszólagos, mert itt tulajdonképen nem szaporítás, hanem eszökkenés vehető észre, ha fontolóra vesszük, hogy a rév- és tengerparti egészségügy a jelen évben 46.400 ft-tal vétetett fel az előirányzatba, ezen ügy még a mult évi költségvetésben rovat gyanánt elő nem fordult, mint hogy 1869-ben tényleg még részint a trieszti központi tengerhatóság által vezetett s csak az ez időn folyt tárgyalásoknak köszönhető, hogy végtére törvényes, alkotmányos kezelés alá jutand; és ha tekintetbe vesszük másrészt, hogy a kolos monostori országos gazdasági intézet felszerelési költségei és fenntartási költségei 53.000 ft-tal vétettek az előirányzatba.

Ezen két új tételt a rendes költségvetésből levonva az 55.850 ftot tevő többlet helyett 43.550 ft-ra rugó megtakarítás mutatkozik.

Azon költség-többlet, mely a rendkívüli kiadásoknál mutatkozik, s mely, mint már említettett, 465.000 ftot tévesen, nagyságára a távirdai költségvetés folytonos terjesztésének költségeiből ered. Ez czélra ugyanis mult évben csak 100.000 forint szoroztatott meg, míg az időn 500.000 vétetett előirányzatba. Ezenkívül még állami lótenyésztés ügyében követeltetik 100.000 frtnyi összeg, a mint ezeket részletes kimutatás bővebben kimutatja.

A pénzügyi bizottság az előirányzat ezen általános megbirálásánál, hon ohaját fejezi ki, hogy a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium jövőben előirányzatának minden egyes fejezetében a brutto budget elveit alkalmazza. Az előtűnt fejező előirányzatnál egyes fejezetekben, mint az állami lótenyésztő intézeteknél, postajüvedéknél, ezen elvek alkalmaztatnak; más fejezetekben, p. o. a gazdasági tanintézeteknél, az áll. ügyintézeteknél ellenben netto eredményekkel találkozunk. Az előirányzat egyöntetűség érdekében kívánt módosítást czélszerűnek véli a pénzügyi bizottság. Ép oly kívánatosnak tartja a bizottság, hogy ezen miniszterium részéről is csatoltassanak jövő évi költségvetéshez indokolt és részletes kimutatás, melyek hiánya az egyes kérdések megbirálását egyenesen nehezíti.

Első czim. Központi igazgatásra előirányz.

összeg 159.000 frt így több a tavalyinál 26.900 frttal.

Ezen költségporítás nagyobb részben csak látszólagos; 1869 ugyanis a méneseknél 8000 frt szavaztatott memint központi igazgatási általány. Az ezen ügyi foglalkozó tisztviselő jelenleg a központi igazgatás rovatában fordulnak elő, s ezen összegzen czimhez csatolandó. Ép így 1869-ben az eryl főkörmányszék költségei a különböző miniszteriumok között osztattak fel, s azokból a kereskedelmi miniszteriumra eső hányad 6820 frtot tett, melyenleg szintén a központi igazgatás költségroviban foglal helyet. Mult esztendőben általános onás eszközöltetett 2%-el; ez 2720 frtot tön e m alatt. Ily általános levonások a tökéletes átrázást a czim minden egyes rovatainál feltételezik. Zsen átruházást a mult országygyűlés, az akk költségvetés nehézségeit szemelőtt tartván, meggedte, a pénzügyi bizottság az ezidei budgetmár rendesnek tekintvén, ily átruházásokat meggedendőknék nem tart, s az általános levonást rözi. (Folytatjuk)

Helyreigazító zvevételek.

A városi képviselőtestület folyó hó 17 én tartott közgyűlésében Jakab Elek „Kolozsvar története“ czimű pályanyertes mű első kötetének ki nyomtatására vonatkozólag helyt tárgyalásról s lapok 150-dik számában i—y— jegy alatt megjelent részre hajlító, tendenciós, ferditésekkel teljes, s tehát a valódi nyállást merőben hamis világitásban helyező közlésnyre köteleességünknek tartjuk — a történeti igazság érdekében — néhány helyreigazító észrevételt rönni.

Részre hajlító e közlemény, a mennyiben míg azon képviselőknék beszédeit s véleéseit, kik a kérdéses mű külföldön eszközöndnyomatása mellett küzdöttek, egész terjedelmökbbe adja, addig azokat, kik a mellett emeltek szót, egy nyomassék a mű Kolozsvaróit, vagy merőben hallgatással mellőzi, vagy csak futólag s feleletesen érinti. Irója tehát tárgyilagos hűséggel hba dicsekszik.

Tendenciós e közlemény, a mennyiben mindazon képviselőket, kik a nyomtatás kérgében Jakab Elekkel s pártjával ellenkező véleményben hátkordoktat lenni, oly szinben igyekszik a olvasó közönség előtt feltüntetni, mintha öket kérdésben a Jakab Elek személye iránti rosi indulat vezetne volna s tulajdonképi czélok nem lett volna egyéb, mint az, hogy a Jakab Elek művét, a mint pártjának egyik sentimentalis szónok mondá: „az ö, kinos vajadások közte szült gyermekét“ tönkrejuttassák. E tekintetben a „Közöny“ tudósítója s a „M. Polgár“ szerkesztője egy nótál fűnek, a mennyiben ez az ellenvéleményűek törekvését „a Jakab Elek személye s műve ellen folytatott dicstelen hadjáratnak“ nevezi. A „M. Polgár“tól megszoktuk az affélet, a „Közöny“től nem vártuk. *) Ha ez lesz vala czélunk, másként jártunk volna el. Oda törekedtünk volna, hogy a város, miután a pályázati feltételekben arra kötelezte magát, hogy csak a mű teljes bevégeése után fogja egy év alatt a kiadást eszközöndni, most még ne verje magát ezerekre menő kötségsbe, lévén ez idő szerint még csak egy kötet készs s így bizonytalan, hogy be lesz e valaha végezeve. Főlemlítettük volna, hogy az első kötetet

*) Hogy a szabad szó tisztességes és tárgyilagos nyilvánításának tért engedjen?

Szerk.

Ha a mult emlékein végigtutottál, szentelj pár pillanatot a jelennek, — azoknak, kik hazád sorát intézik. Gondolj ez újév reggelén szeretettel ra, ki minden igaz magyarnak büszkesége: királyodra. Gondolj még arra is, ki zord időkben is kónszervezett hazáddal; ki csaknem egyedül eszék, annak, hogy az egyesült hazában újra szabadság zászlója leng! Gondolj az újév első reggelén a kálynödre, ki nemcsak mint királynö, de mint anya, a nemzet feltett kincse lett! Boldog nemzet, melynek ily örangyala van! Még boldogabb nép, melyben az örangyal bíz, s melyet ertel! Nyugodtan hajthatod az ö év utolsó éjjelén szendered vihare. ette ösz fejedet: álmaid nem fogja zavarni sem; veszély nem örendi firteid! Nyugágyad mellett angyalod viraszt. Álmod lehet nyugtalan, ha a ultak vészei zaklatják: ö angyalod megsimítja hülökod és elüzi rémképeid. Álmod mégis nyugtalan. ét alakot látsz czivödni. Mindkettö erős. Az egyik, nagy történeti multja van. A másik csak most öb. dez. Lásd, ajkad mozog: a nagyobb testvér nevét öjtve ki, e szót süsogja: Hungária; a kisebb nevét megmondom én: Románia.

Ah! mily csöf volt ez álom. jó, hogy csak álom volt... Nemzetem! örvendj, hgy az újév reggelén elmondhatod: csak álom volt!

Jobb is így!

Miért felszakítani az alig hegedt sebet; megújítani a harszot, melynek a testvérek ösztével kell végezödni.

Okuljatok!

És tanuljatok!

Czivódás helyett ez legyen jelszavatok.

Haladni a kor szellemével; egyenlő lépés!

oly terjedelmessé (az okmányokkal együtt 60 nyomott iv) s a kiadást oly költségesé az teszi, hogy bele van foglalva s tabellákkal illusztrálva Kolozsvar környékének geológiája, faunája s florája, a mik képezhetik egy külön szakmunka tárgyát, de egy historiai monographia keretébe nem tartozók, s ennél fogva egyszerűen kihagyandók, annyival is inkább, hogy a pályamű ezen részét a képviselőtestület által felkért bírálók — nem lévén e tekintetben szakferiák — meg se bírálták, s így kérdés, ha jutalomra érdemes-e?

Igyekeztünk volna lehetőleg helyrehozni az 1863-diki Schmerling-féle community azon baklövését, midön Simon Elek orator vezérlete alatt a város nevében egy meg nem határozott, tehát bár meddig fokozható összeg kifizetésére kötelezte magát, a helyett, hogy már akkor a város által a mű kiállítására költségére fordítandó összeg maximumát megállapította s ez által sok kellemetlen surlódásnak elejét vette volna. Mi azonban mindezeket a tanácskozás folyama alatt föl se említettük, mert távolról sem vala czélunk legkieb akadályt is görödni a mű megjelenésébe.

Vége ferditésekkel teljes az idézett közlemény, mely állításunk igazolására csak egy pár példával szolgálunk. Midön az elnök tanácskozára kitézte a szakbizottság azon javallatát, mely szerint a mű kinyomatása Kolozsvarott eszközönd, legelsöbben maga a szerző akarván szólni, az elnök köteleességéből kifolyólag fölolvastatta a házszabályok azon pontját, melyben világosan ki van mondva, hogy „bármely képviselő, ha valamely ügyben érdekelt fél, annak tárgyalásában s a határozathozatalban részt nem vehet“, s ennél fogva a képviselőtestülethez azon kérdést intézte, hogy kíván-e Jakab Elek személyére nézve a házszabályok ezen pontja alól kivételt tenni vagy nem? Ennyi volt az egész, s a tudósító az elnöknek e köteleességzabta felszólalását mégis oda ferditi, hogy „az író a gyűlésből kizáratni kérte“, *) egy oly gyűlésből, mely nyilvános, s melyben tehát az érdekelt félnek is — a hallgatók közt — jelen lenni bármikor szabad, s csak a tanácskozában s határozathozatalban részt venni nem; söt kivételképen ez alkalommal — épen a mi pártunkhoz tartozó egyik képviselő indítványára — szerzőnek megengedtetett, hogy felvilágosításait megtegye. Ugy látszik, tudósítónak e ferditéssel czéjja vala az elnököt ugy tünetni föl, mintha a szerző iránti csupa rosz indulatból hajlandó lett volna ellene valami brutális attentatumot is örvetni. Egy másik ferditése a tudósító az, hogy p. o. egyik képviselőtársunk szájába egy olyan körmön font dietiot ad, mely meglehet, hogy a tárgyalás előtt, vagy talán a gyűlés után papirosra szépen leiratott, de a közölt formában, terjedelleml s tartalommal a gyűlés szinén elmondva nem volt. Szokás ugyan — a mint tudjuk — az országgyűlési képviselők között is, hogy hevenyészett rögtönzéseiket ha nem is saját maguk, hanem egy-egy jóakaratu tudósító a gyűlés után, logicus rendbe s formába önti s bemutatja

*) Az elnök nem kérte a szerző kizáratását a gyűlésből, hanem elnöki jogánál fogva felolvastatta a házszabályoknak az „érdekelt kizáratásáról“ szóló §-lyét, s kérte a gyűlést határozzon, fenn kívánja-e azt ezen esetre tartani vagy nem? Hogy a nevezett §. csakugyan a „kizáratás“ról szól, s hogy a discussio különböző variatioiban a felett folyt: egészen, vagy csak a határozathozatalból zárassek az ki, azt a jelenvolttak közül senki sem fogja tagadni.

Szerk.

tartani a polgárisodásban, azon nemzetekkel, melyek eddig is csak azért nem vettek számba, mert nem tanultatok.

Mivelödjetek! ez a kor jelszava; ez az eszköz megállhatni az európai népek sorában. Csak akarni kell, az eszközök nem hiányzanak.

Erdély fia! Értsétek meg a kor hívó szavát: tanuljatok! az ö-év rátko nézve sok újat hozott; az újév még többet hozand. Tanuljatok adig, míg késö nem leend. Szerencsétlenség után késö a bánat.

A világtól elzárkózottságot, megszünteti ez újév folytán a gőz szárnya.

Haladhattok!

A tudomány sötétségét megszünteti a kolozsvari új egyetem.

Tanulhattok!

Csak akarjatok.

Üdv nektek az újévben!!! háromszoros üdv neked kis Erdély! mely századokon át bástyája valál a szabadságnak, fátylavívője a tudományosságának.

Üdv a három testvérmizetnek! üdv azoknak, kik a testvérek között lévő jó egyetértésmég inkább szilárdítani igyekeznek!

Üdv az egyesült hazának, mely egyesült erővel sokáig éljen és virágozzék!!!

Boldog újévet!!!

A hegy öregek székelye.

(W. M.) Keleti Kuestan hegyei közt fekkdt az assasinok orgyilkos rendének birtoka, mely a perzsiai mongolfejedelem Hulaku khán hódítása, s a bagdadi kalifáság megszünöte óta, 1238-ban, koronás

az illetőt az olvasó közönség előtt mint parlamenti szónokot, de aztán ne is vegyék rosz neven, ha a jelen voltak közül valaki falsidajukat egész öszinteséggel föllepzei.

Ezeknek előrebocsátása után lássuk a valódi tényállást, mellözve a külföldi nyomtatás mellett buzgolkodók sentimentalis hasonlatait, natásvadászatra számított parabolicus ömléseit, lássuk mindkét fél érveit a magok eredei mivoltukban, hogy ne mondjunk, meztelenséglükben.

A négy szavazattal diadalmas pártna azon érvei, melyekkel támogatta b. Józseik Lajos képviselő indítványát, mely szerint a szakbizottsági vélemény mellözésével, szerző öhajtása szerint, a kérdéses pályamű külföldön nyomassék, a következőben öszefoglalhatók:

Fölhozhatk, hogy díszesebb lesz a kiállítás. Erre nézve megjegyzeztük, hogy a képviselőtestület ölölegesen kérdést intézett a helybeli nyomda vezetökhöz, hogy vajjon képesek s vállalkozhatnak-e a kérdéses mű kellö csinnal s díszszel eszközönd kinyomatására? Kettö közülök peseknek nyilatkozott; de a nyomtatás elvállalására mindazonáltal csak az egyik, a r. kath. lyeumi nyomda vezetője ajánlkozott, míg a másik — az ev. ref. fötanoda haszonböröje — oda nyilatkozott, hogy habár nyomdája a kiállításra alkalmas is; de bármí áron sem hajlandó oly vállalatba bocsátkozni, melynél a kérdéses mű nehéz természetü szerzőjével volna kénytelen érintkezésbe lenni. A r. kath. nyomda igazgatója egy próbaivét be is mutatott a képviselőtestületnek s ezzel a gyűlés szinén az a jellemző tévedés történt, hogy a külföldön nyomtatás egyik fő szöszölője a „Magyar Polgár“ szerkesztője, a bécsi nyomdász, Holzhausen által lektüldött próbaiv felett ölnyit ennek adott. Valóban, felette elszomorító is lenne, ha a helybeli nyomdák még arra is képtelenek volnának, hogy egy egyszerű nyomtatást kellö csinnal eszközöjjenek; az ellenkezőt eléggé tanúsítja (csak egy példát említtünk) az, hogy a helybeli unitáriusok épen most nyomtaták ki a Stein János nyomdájában a nagyváradi birneves disputatiót, mely kiállítás díszere nézve — Szabó Károly, muzeumi ör, szakértö nyilatkozata szerint — bármely külföldi nyomda ilyenmü nyomtatványaival bármikor párhuzamba állítható. Az, hogy a kérdéses mű egy pár mellékletet, szines könyvomatokat, itt helytt, kiállítani nem lehet, a dolgon mitem változtat. A mai világban már a nyomdák nem lithographiai intézetek is egyszerűsmd, az iparnak e két öga, a munkafelosztás nagy elvöböl kifolyólag, egymástól el lévén különíve, s így a tabellák kiállítás könnyűszerrel eszközöndtetett volna Pesten, Bécsben, vagy bárhol. A külföld mellett buzgolkodóknak tehát ezen első érve semmi súlylyal nem bír, alaptalan s egyszerűsmd a helybeli nyomda-iparra nézve lealázó.

Továbbá a mű kelendösége állítölag nagyobb lesz, ha külföldön nyomatik. Ez erősség birna az igazságnak némi latszatával, ha a műnek nemcsak kinyomatója, hanem egyszerűsmd kiadója is valamely — a helybelieknél nagyobb hitelt, szélesebb öszeköttetésül czég volna. Még ez esetben is nagyobb kelendösége azonban csak akkor lenne, ha a napi irodalom könnyebbszerü terméke volna, csekély árral, de ily nagy terjedelmü, tudományos értékü, tetemes árú s a mellett még első sorban csak helyi érdekelt bíró műnek, aligha, mert az ilyeneket az érdekelték — és csak is azok — bárhol jelent meg, egyaránt megveszik. Tekintetbe véve azonban, hogy a kérdés alatti műnek kiadó czége, mindenesetre

rablók és gyilkosok paradicsom-kertjéböl a közönséges rablók országává lett.

A keresztshadak nemcsak hírböl ismerték a dseballi sheiket, a libanoni hegyek öregét, hanem meg is éreztek keze súlyát, midön 1149-ben Raimund tripoli gróf és Konrád montferrati és tyrsi ör gróf az assasinok gyilkainak estek áldozatul. De nem tudtak arról semmit, hogy a hegy örege csak a rend egyik nyugoti prioratusának vala főnöke, a hasonló nevezetü alprior pedig a Rudbar-ban (folyó mentén) az Elborus mellett székelt, s a keleti Kuestanból toborzá bandáit.

Marco Polo, midön Chinából, Perzsián át térvén vissza a mongol udvarnál tartozkodott első hozott hírt a „Malchetták“-ról Európába, de csak a perzsa Mirkhond jelentése szolgáltatott lételekröl biztos adatokat a történelemnek.

Marco Polo hallotta, hogy van a hegyeknek egy örege, kinek országát Malachetnek hívják, mi a perzsáknál eretnekek tanyáját jelenti. Ez öreg, vagy fejedelem rövid idő ööltött volt meggyilkolt atyja trónjára. Alamut várában laött, egy havasoktól környezett gyönyörü völgyben, pmpás gyümölcsös és virágos kert közepében. Kémbözö alaku palotái voltak lépcsözeten emelkedö egymás fölébe; belsejük arannyal és drága kamékkal vala díszítve. Különbözö csöveken foly a kristályvízen kívül, bor, tej és méz. E kastélyokban szép leányok laktak: énekesnők, zenésznök és tánczosnök, kik csábótánczokat lejtettek s mindnyáján drága öltönyöket hordván örmöml és vigággal tölték el a nyári lakokat és kerteket. E kerteknek kell vala, mindazon élvek édenének lenni, melyeket Mohamed igért az ö követöinek; de a hegyek örege is öhajtott egy paradicsomot, melybe híveit bevezethesse.

TÁRGZA.

Az újév reggelén.

(csög.) Egy évvel ismét több tűnt el ama véghetetlen ürbe, melynek neve: örökkévalóság.

Egy évvel ismét közelebb vagyunk a czélhoz, mely után, melyért annyi nemzedék küzdött már, és fog még küzdeni.

Egy új év áll ismét öltöttünk reményeivel; s ki tudja mit leplez a fátyol, mely negédesen rejti a jövő titkait. Olyan ez új év, mint a le nem leplezett szobor. Annak is, mint ennek, körvonalaít sejt-hetjük csak. Reméljete! remény a jelszó az újév reggelén, mely zöldlombbal int a hívök felé! A remény édesíti a mult keserveit, fájdalmait. Miért gondolni másra a nagy nap reggelén, mint a jövőre, mely rózsás szinben derül fel. Ne szomor-kodjatok! hagyjátok pihenni az elmúlt év bajait! S a mult helyett éljete a jelennek; a jelen örömei között gondoljatok a jövőre! A megpróbáltatások nehéz korszakának vége, — a húsz év öltötti keserveket csak hírböl ismerjétek már.

Mindennek sorsa: a feledés.

Ez azon balzsam, mely gyógyítja egyeseknek úgy, mint a nemzeteknek szivén tüöt sebeket. Feledjünk, de azért emlékezzünk is meg azokról, kiket felednünk nem szabad; kiket a történelem a vértanuk közé ömelt; a külszin csal; a valódi érzelm a szivben honol: szivében gondolj e nagy nap reggelén azokra, kik életüket áldozták hazájukért, — a szabadságért. Eméltüknek eleget áldozál, ha egy nyugoti pillanatban lelki szemeid elé varázsolod öket és rágondolsz tetteikre!

Kolozsvár városa — könnyű átlátni, hogy a mű kelendőségére legkisebb befolyással sem lehet az, hogy itt helyben, vagy külföldön nyomtatott-e, mint egyik képviselőtársunk föl is említé, annyival is inkább, minthogy szerzőnek jogában áll művét bizonyán szabad tetszése szerint választandó, nagy hitelt s tekintélyes kiadónak adni át, s ezen az úton eszközölni annak lehető elterjedését. Ezen második érv tehát még az elsőnél is csekélyebb súlyú s önmagában összeomlik.

Érveltek azzal is, hogy a szerző a helybeli vállalkozóval évek óta kellemetlen viszonyban lévén, nem kell őket — mint pártjának egyik szónoka parabolájában mondá — „egymással szerencsétlenül házasságra kényszeríteni.“ Valóban, szerző nézve felette jellemző, hogy ilyen, merőben privát természetű s a dolog érdemére távolról sem tartozó viszonyát a nyilvánosság színe előtt, egy városi képviselőtestületben érvül használta föl s mások által is fölhasználtatni engedte, csak azért, hogy a képviselőkre ez úton is pressiót gyakoroljon, a mi részben — be kell vallani — sikerült is neki. Véleményünk szerint nagy gyengeség s elfogultság jele, midőn valaki egy egész várost érdeklő közügyben ily mellékes és kicsinyes tekintetek által engedni magát vezetettén, s helyes iránynak azt tartja, melyet neki a szenvedély s gyűlölet sugall. Csodálkozunk, hogy akadtak képviselők, kik szerző ezen érvét magokévé tették s a határozathozatal egyik indokul elfogadták. Helyeslehet-e, ha a közügyekben ilyenmódon tekintetek döntők? e kérdésre a választ a t. olvasó közönség elfogulatlan ítéletére bizzuk. — Végre:

Állították, hogy a mű kinyomtatása külföldön gyorsabban eszközölhető, mint itt helyben. Kinek e tekintetben legkisebb tapasztalata van, tudja, hogy épen az ellenkező áll. Nemcsak, mert külföldön a tekintélyesebb nyomdák minden időben munkával, a szó teljes értelmében, túl vannak terhelve, hanem főleg azért, hogy késedelmes postai úton napok telnek el, míg egy-egy kieszédett ív javítás végett a távolból megérkezik, s ugyanannyi idő, míg a nyomdába újra visszakerül, míg itt helyben ily idővesztés nem történik, s a szerző közvetlen felügyelete alatt a nyomás, kellő erővel, gyorsan eszközölhető. Ez utolsó érvet is tehát, maga a valódi tényállás czáfolja meg.

A dolog ily állásában, részünkről, teljességgel nem láttuk indokolva szerző azon óhaját, hogy műve külföldön nyomassék s polgártársaink verejékkel szerzett adóállásából ezerekre menő tetemes összeg idegen földre s kézbe vándoroljon. Tekintetbe vettük, hogy városunk önmagát fogna megbecsülni, ha a szerző s műve iránt tanúsított nemes áldozatkészsége mellett tanujelét adja annak is, hogy szépen virágzó nyomdai párral bir, míg most 25 képviselője jóvoltából szegényeségi bizonyítványt állít ki önmagáról a világ előtt, a mennyiben határozatilag kimondá, hogy összes nyomdái képtelenek saját történetének könyvét kellő díszszel és csinnal kinyomtatni. Tekintetbe vettük, hogy legelső sorban épen a képviselőknél — kiket a választó-polgárság bizalmával megisztelt — szent kötelességük mindenba városunk szellemi s anyagi érdekeinek előmozdítására törekedni, — iparát, mint anyagi felvirágzásának főtényezőjét, gyamolítani, emelni s erre minden kínálkozó alkalmat felhasz-

Erős vár köríté a kerteket; a titkos és szűk bejárton nem lehetett áthatolni a fejedelem akarata nélkül. Udvaránál egy csapat ifjú folyton fegyvergyakorlatokat tartott, s midőn Mohamed ígéretei is szóba jöttek a tanításoknál, elmondá, hogy neki is van paradicsoma, melybe hivat bevezetheti: Koronként az ifjak egy részének kábitó italokat adott, öntudatlan állapotukban elvitette őket az öröm helyére, úgy hogy fölébredtekkor elhitték, miszerint a paradicsomban vannak. Étek és italok, táncok és mindenféle élvezet e hiedelmeket valóságá tette; de néhány nap múlva egy adag elkábitó ital után ismét a közönséges világra szállították vissza. Ekkor finnépelyen menethen vezették őket az uralkodó elébe, hol a kérdésre: „hol voltál?“ mindig ezt felelték: „Fülséged által a paradicsomban!“

Az összegyűlt sokaságot bámulat fogta el, hasonló élvezetre vágytak mindannyian: de a paradicsom csak annak ígérték meg, ki urát holtáig híven szolgálja. Ez által a hegyek örege korlátlan és borzasztó hatalmat gyakorolt csapatai fölött, vakon engedelmeskedtek azok parancsainak, mindig készek voltak érte éltöket feláldozni.

Ha valamelyik egy ellenség meggyilkolásával bízott meg, vonakodás nélkül, azon reményben tette meg, hogy paradicsomba jut. Így gyilkoltattak le ezerek; mert gyilkok célpontja vala mindenki, ki ez eretnekek vallási és politikai ellenfelei közé számított, a legtovább vidékeken is remegtek e feleket gyilkaitól.

A hegyek öregének két helytartója volt, egyik nyugaton; másik keleten lakott, székhelyük volt Dömöczkhez közel a Líbanonban és Kuehanban. E két helytartó (Dai) terjeszté a hitet s hasonló uton módon édesgeté magához a fiatalokat, ez eretnekek egyetlen ellensége sem menekülhetett tőriek alól.

Midőn Hula ku Khán mint hódító vonult be Perzsiába, véget vetett e rabló rendszernek. Három évig ostromlta a hegy öregének várát sükertelenül, míg végre a kiéhezetés nyitá meg a kapukat. Min-

nálni; nem pedig, a mint a gyűzedelmes többség tévé, melléktekintetekért mellőzni s háttérbe szorítani azt.

Hogy e szempontok dacára pár szavazattal kisebbségben maradtunk, nagyon könnyen kimagyarázható, ha tekintetbe vesszük a korteskedés különböző fogásait, a melyek, hogy ez alkalommal kellek fel voltak használva, biztos tudomásunk van róla, s ha személyeskedni akarnánk, mi is szolgálhatnánk feles számú adatokkal. Ezek azonban mellőzve csak annyit jegyünk meg, hogy maj napaság nagyon könnyű dolog leszavazni valamit; de aztán nem oly könnyű a tévútravezetés kikerülhetlen következményeit elviselni. Ez alkalommal különben a diadalmas párt győzelme is csak lát-szólagos, a mennyiben — kivéve a mű kinyomtatása helyének kérdését — egyebekben vereséget szenvedett. Óhajtottá volna ez a párt, hogy a mű a szerző javára 1000 példányban nyomassék s a szerző — a város költségén — mindaddig külföldön tartózkodjék, míg a kinyomtatás bevégeződik. Ez óhajtsái azonban nem teljesültek, s vereségének használta a város, a mennyiben ezáltal a városi pénztár javára — már az első kötet kiadásánál, a legerősebb számításával, 2000 ft lön megtakarítva.

Végre a tudósító eljárására van még egy megjegyzésünk. Tudósítása végén az „igennel“ s „nemmel“ szavazó képviselőket névszerint fölemlítette. Részünkről örvendünk, hogy igénytelen neveink azok sorába olvashatók, kik ily közérdekű kérdésben jobb megjegyzésüket mellékes s kicsinyes tekinteteknek nem rendelték alá, s készek voltak városuk érdekében független véleményüket mérlegbe vetni. De hát arra mit mondjunk, hogy a tudósító jónak látta mindenik szavazó képviselő neve után, annak czímét, rangját, hivatalát sat. oda biggyeszteni, csak azért, hogy ezáltal az olvasóközönséget mysticálja. Hát a tudósító a kulturának még csak azon fokáig emelkedett, hol az egyén belbecsét, értékét, czime, rangja, hivatala után ítéli meg? Még azt sem tudja, hogy mi mindnyájan, kik szavaztunk, akár palotában, akár kunyhóban születtünk legyen, akár miniszteri bureauban, akár iparos műhelyben keressük is mindennapi kenyerünket, nem valánk egyebek ott a közgyűlésben, mint egyszerű képviselők.

Es e nyilatkozattal részünkről e vitát — bir-lapi téren — bevégeztünk nyilvánítjuk.

Kolozsvárt, 1869. decz. 23.

Az „igennel“ szavazott képviselők közül többen.

Vidéki levelezés.

S. Szt. György, decz. 17-én, 1869. — A háromszéki képviselő bizottságyülésnek f. hó 16 kán tartott évnegyedes gyűlése folyamáról tudósítást a következőkben teszem meg:

A gyűlést gróf főkirálybíró ő méltósága egy a megye állapotát híven feltűntet, valamint az újabb törvények és kormányi intézkedéseknek érvényesítését jelentő s a gyűlés által lelkes eljenzésekkel fogadott beszéddel megnyitván; itt különösen kiemelendőnek tartom, hogy a megnyitó beszédnek azon tetele, hol a népszámlálás ügyében szükséges előmunkálatoknak folyamáról tétett említés, az erre kiküldött bizottság és kiválóan ennek

den benntalált lekaszaboltak, a várat leronták, a képzelt paradicsomot megsemmisíték.

Ennyit írt le Marco Polo; sokáig mesének tarták az egészet, míg végre Khomeir története azt megerősíté, részletesen leírván az érintett helyiségeket. A helyre nézve csak a történeti adatok öszszvetéséből nyerhetünk tájékozást, mivel a vár lerombolásakor a vidék minden helységeit földig ronták, s csak halvány emlékezet mutat a romokra.

Egyiptomban a mozlimok egyik ága az isma-elita tanokat vallá. Többféle sekták, melyek a perza és indus vallásbölcsézet különböző vegyítéséből alakultak, a keleti országoktól a nyugatiakig szédtek el; voltak vallási titkaik, hit-hirdetőik (Dai missionariusok) ezért a hegyek öregét fő Dai-nak hívták. E felekezetek egyik ágát képezték az „Assasinok“ is. Voltak világi és felavatott tagjai, titkos szövetségben éltek egymással.

Ezen assasinok egyik távoli ágazatához tartoztak a druzok a Líbanonban, kiknek szokásai ma is sokban hasonlítanak assasin őseik szokásaihoz.

Legszerencésőbb volt a „Fatimidák“ vagy a kalifatús „Ismaeliták“nak sektája; de uralkodásuk fénye halványulván, vakbuzgóságok vált veszedelmesebbé, midőn Hassan ben Ali, az assasinok alapítója lépett fel Perzsiában. Egy szent fiának adta ki magát. Elismerete az egyiptomi kalifát az igazi Imámnak, s mint egnék küldötte járta be Perzsiát, sokakat magához térített s halálos ellensége vala a Seldschukoknak.

A ravasz Hassan küldötteket meneszté Alamutba és más várakba, hol a nép az ő hitére tért át. 1091-ben csel által birtokába vette az alamuti erősséget is.

Alamut a korvini területen feküdt, a legnagyobb és legerősebb volt azon 50 vár között, melyek a rudbati kerületben e havási vidéken valának elszorva. Pénz, árulás és megtérisítés által nem-sokára több vár jutott Hassan birtokába.

elnöke gróf Mikes Benedek ő méltósága lankadhatlan hazafias buzgalmaért lelkesen megjeleneztetett.

A szentesített törvény és felsőbb rendeletek kihirdetése, illetőleg tárgyalása alkalmával belügy-miniszter Rajner Pál ő nagyméltóságának a törvényhatóságokhoz intézett — a kormányra lépésért jelentő — körlevelének felolvasása után, indítvány folytán ő nagyméltóságához bizalmi felirat, a viszszaépett belügyér báró Wenckheim Béla ő nagyméltóságához pedig — a kormányról egészségi tekintetből lett lelépésért — részvényilatkozat határozattal küldetni.

Az adóvégrehajtásnál a közigazgatási tisztviselők által igénylendő napidijak és fuvar költségeknek megállapítását elrendelő pénzügyminiszteri rendeletre határozattal, hogy ezen törvényhatóságban, valamint ez ideig, ugy ezután is a közigazgatási tisztviselők az említett ügybeni működésüknél semmi napidijban nem részesítettek; másfelől pedig a pénzügyi közegek által ugyanezen tárgybani működésük alkalmával elkövetett és ezen gyűlésben többektől felhozott zserolások kinyomozása végett egy bizottság kiküldése határozattal, mely bizottság egyuttal a jövő évnegyedes gyűlésre az adó-behajtás tárgyában hozott törvényezik 52- és 53-dik §§. módosítása végett véleményt készíteni, a mi egy feliratban a magas kormányhoz feltérjesztendő leszen; ugyanezen alkalommal indítvány következtében meghatározott, hogy a régiebb adó-hátralékoknak kitisztázása és a metalan felmerült sikkasztásoknak közegenkénti kinyomozása végett egy vegyes bizottság levén kiküldendő, az ezen fontos és a nép anyagi érdekére beható ügynek keresztülvitelére szükséges költségnek, miután az már más törvényhatóságban is megtörtént, az állampénztárból utalványozásért, illetőleg előlegezésért, a magas kormányhoz egy felirat terjesztessék fel.

A megürlt levéltárnoki állomásra — közfelkiáltás útján — Eresztevényi László választott meg.

Az iskolai tanácsnak tett jelentése alkalmából elhatározott, hogy a népnevelés fontos ügyének előmozdítása végett a községi népiskolákban a szegénysorsu gyermekeknek szükséges tankönyvek és egyéb taneszközök megszerzésére a fenytvényileg kiszabott büntetési pénzekből egy pénz-alap alapitassék.

Más, a nagy közönséget érdeklő tárgy nem fordulván elő, ezennel tudósítást bezárom; óhajtván képviselő bizottmányunk minden egyes tagjának a közügyek iránti lankadhatlan hazafias buzgalmat.

Sz. V.

NAPI HIREK.

(csig.) **Boldog új évet!** e rövid és mégis oly jelentős mondat hangzik ma reggel az emberek millióinak ajkairól. Boldog új évet! mond maga a természet is, mintegy ez üdvőhajtása által kívánva ellensúlyozni, a beköszöntő új év áthatlan fátyollal borított jövőjének titkait, melyek veszélyt és fátyol óvólag leplezi el kandi szemünk elől. Boldog új évet! mondanak egymásnak a szabad nemzetek, és csak ezek tudják valóban mit jelent e mondat. Boldog új évet! sohajtanak a rabok, és e sohaj mind azt kifejezi, mit érez egy szebb jövő édes reményében akár egyes egyén, akár egy nagy nemzet. Boldog új évet! mondok neked én, kegyes olvasóm, légy bár rég hívünk, vagy csak most jelentél meg lapunk és pártunk táborában. Legyetek üdvözölve általam, mint e rovat új vezetője által, az új év reggelén; s bár miként az új évről, úgy rólam sem tudhatjátok előre, tölem mit várjatok, vegyétek a mely szívből fakadva küldöm hozzátok azt — én! Boldog új évet!

(csig.) A kolozs megyei hatóság, vagy legalább annak azon tagjai, kik az utak és hidak jó karban tartására felügyelni hivatnak, vagy igen ritkán, vagy épen nem tesznek hivatalos vizsgálatokat. Mert lehetetlen, hogy másképp figyelmüket elkerülhette volna, azon leomlott hid, mely a nagyváradi uton Sárvasárnál egy évnél régebben várja a felépíttetését. A fiamuramnak szól a lecke, de azért leányasszony is érthet róla. Kolozs megye tisztségét figyelmeztetjük, hogy területén egy hid már év óta romban hever, és újból felépítésére még nem is gondolnak, de azért Biharvármegye is jól tenné, ha gondoskodnék, az a Feketetón tul egy meglehetősen sebes hegypatakon keresztül vezető hid, mely csaknem egy év óta szintén romban hever, felépíttessék. Nem tudjuk mennyiben illetékes a két megye a hidak felépíttetésére nézve, de ha batás körükön azok helyreállitása tulerjed is, annyit mindenesetre tehetnének, hogy az országos útépítési igazgatóságúal, a közönség érdekében, a dolgot sollicitálhatnák, különösen Bihar megye; mert Feketetón az átjárás a folytonos esőzések által megdagadt hegypatakon keresztül veszélyes. Ha a nemes vármegye nem gondol a prolejár utazókkal, legalább azt vegye figyelembe, hogy arra néha a „M. Polgar“ szerkesztője is szokott utazni, s ki, mint tudjuk, utolsó utazása alkalmával csaknem áldozata lett a megyei negligenciának, melynek buzgó apostola. Tehát uraim! ha más okból nem, de

legalább pártédekből állitassák helyre ezt a hidat, mert nem mindig lesz ám ott a postavezető, hogy gallérjánál fogva mentse meg a Királyhágón inneni balok turistájának balczét.

(csig.) A suez utról kettőn ígértek nagyobb terjedelmű leírást. Mindkettőnek előfizetési felhívása előttünk fekezik. Az egyiket Petrik pesti könyvtáros bocsátotta ki b. Pongrácz Emil nevében, ki mint a khedive vendége vett részt a megnyitási tinnepélyen. A másikat K. Papp Miklós, kebelbarátja Jónás nevében, ki, mint nyilván tudva van, nem más, mint maga K. Papp Miklós. Ha a két előfizetési felhívást egybevetjük, az előny a Pongráczé lesz. Jónás bemutatta naplótűredékeit a „M. P.“ tárczájában. Azok után itelve a leírás inkább magán napló jellegű bírván, a közönség nem veszett volna vele semmit, ha kéziratban marad is. Pongrácz Emil, mint novellairó, élénk tolláról ismert. A „Föv. Lapok“-ban közölt suez utjáról felette eleven tollal írt tárczái, hínünk engedik, mikép nem tesznék rosszul, ha előfizetési felhívását az irodalom pártoló közönség meleg figyelmébe ajánljuk. Különben e sorok írója a báró ígérteét bírja, hogy lapunk tárczájába, érdekes utjáról, könyvének megjelenése előtt, néhány vonzó rajzot küldend.

(csig.) Gróf Mikó ő excellenciája felkérte a gróf Zichy családot, hogy a családi levéltárt, mely Zselyén őrzetik, tudományos kutatások czéljából engedné át, miután kitűnt, hogy e levéltár Árpád, Anjou és vegyes házakból származott királyaink idejéből, sok fontos okiratnak van birtokában.

(csig.) A „Corvina“ igazgatói állomására némelyek Vadnayt, mások Brassait emlegetik.

(csig.) A kultus miniszter által az országgyűlés elé terjesztendő egyetemi törvényjavaslat megnyerte az előleges legfelsőbb jóváhagyást, és ebben, mint tudjuk, már mint megalakítotttról szó van a kolozsvári egyetemről is, theologiai fakultás nélkül.

(csig.) Ormody Bertalan, a „Corvina“ könyvkiadó társulat alapítója és tevékeny igazgatója, mult hó 25-én elhunyt. Az irodalmi téren költeményei által tűnt fel, később a politikára adta magát. Munkatársa volt a „Magyar Ujság“-nak és szerkesztette a „Pecsovics“-ot. Egy czikke miatt sajtópörbe fogatván, egy hónapot tilt és ez kijáratá politikai ábrándjaiból; lapját megszüntetve, egész erejét az általa alapított „Corvina“ felvirágoztatására fordította. Ő szerkesztette Áldorral compániában a Kossuth Albumot is. Mint szépirodalmi író kedvelték; mint humorista nagyon gorombán írt, ő honosítá meg az éleclapjainkban annyira divó „dorongolás“-t. Tevékeny füzletember volt, és a „Corvina“ legtöbbet vesztett halálával. Nyugodjék békével!

* Calvinista concilium Tordán. Karácson másodnapján egy keresztény templomban elhatározták, hogy a ki nem fizette be az adót, annak se nem prédikálnak, se nem haragoznak. Meg is történt, hogy egy előkelő embert más templom harangjával s papjával kellett eltemettetni. Csak is egy tag volt ellenvéleményen, a ki tehát nem volt inspirálva. Hir szerint egy hasonló nagy fontosságú határozattal akarják az új évet bezenetelni, t. i. a ki nem tud billétet mutatni arról, hogy a cs. k. adót befizette, annak nem lesz szabad D. J. uram épületes prédikációin megjelenni. Bizony, bizony ezek a mi civiseink még a Lónyay eszén is túljárnak. Közli egy ultramontán.

(csig.) Borzasztó gyilkosság történt karácson napján Aradon. A „Trand“ név alatt ismert öreg nő és férje, valamint 15 éves fogadott leánya meggyilkoltattak. A tettesek még ismeretlenek.

(csig.) A kereskedelmi ifjak testületének bárendező bizottmánya, az évenként megtartatni szokott táncvizigalom napjál, 1870 diki febr. hó 1-ő napját tűzte ki.

(csig.) Szilágyiné Vig Róza kedvelt énekesnőnk javára január 5-én a „Párisi Élet“ című operette adatik. A jutalmazandó közelméressel találkozó működése a t. közönség meleg pártolását engedi reménylentük.

(csig.) A debreczeni színház ügyeiről és vagyoni állásáról terjedelmes füzetet adott ki az igazgató bizottmány. Az eredmény, melyet a debreczeni színház igazgatósága három év lefolyta alatt mutat, meglepő. A rendezett viszonyok, a kedvező anyagi állapot elegendő okok arra nézve, hogy e színház a vidékiek mintáján szolgáljon. Hanem azt is meg kell vallanunk, hogy maga a város is tömérdéket áldoz. A városi segély, az előttünk fekvő kimutatás szerint, 10.260 fra rug. Ebben foglaltatik az intendants tiszteleddija, a gép-és házmesternek fizetési és 5400 ft. légszees világitási átalány. Ehez járul még 63 öl tűzifa, és mindennemű nyomtatványoknak a városi nyomdában díjtalan nyomatása. Ily segélyezés, és a közönség tömeges pártolása mellett, a felmutatott eredményen csodálkozunk éppen nem lehet. A színtársaság a három év alatt nyáron N. Váradon működött. Most több ügybarát azon buzgólkodik, hogy a színtársaság egész évre állandósíttassék. Hát Kolozsvár mikor jut el azon állásra, melyen Debreczen oly sikeresen igyekszik működni, és melynek előbb több nagy művészek nevelése lesz eredménye, mert az elvitatásban tény, hogy Thalia is csak akkor képes nagy eredményeket felmutatni, ha nincs kényszerülve anyagi szükségekkel küzdeni. Ezt pedig csak az állandóság, és nem a vándorbot adja meg.

Az 1860-ban kitűzött lengyel unitárius esakadokból, az Angustinovichok utolsó fia sarja Pál mult nov. hó elején meghalt Udvarhelyszéken Kis-Solyosban.

(csig.) Az erdélyi muzeum-egylet 1870-ki rendes közgyűlését 1870 év február 14 és 15 ik napjain fogja megtartani, a t. cz. egylettagok sziveskedjenek e fontos gyűlésre minél számasabban megjelenni. Kolozsvárt, december 30-án 1869. Az igazgató választmány.

A „zenekör“ decembri előadását jövő év január 2-án rendezi ezen műsorozattal: 1. Weber, K. M. „bűvös vadász“ dalmű nyitánya. 2. Ének. 3. Terschak, fuvola verseny. 4. Hummel, Trio. Az előadás délután 4 órakor kezdődik.

A „Hilaria“ daleyolt 1870 január 4-én fogja ez évi I. ö dalestélyét a városi vígadó nagytermében megtartani. A t. cz. pártoló tagok felkérésnek, hogy beléptijegysiket nétfőn január 3-ik és kedden 4 én d. u. 3-5 óráig a daleyolt helyiségében (királyutca gróf Teleky-ház) átvenni sziveskedjenek. Az egyleti bizottság.

(csig.) Gyászshir. Kovács János, másod évi joghallgató a kolozsvári akademián, mult hó 30-án reggel elhunyt. Temetése ma délután lesz az országos Károlyina kórházból.

(csig.) A „kolozsvári kör“ bizottsága, legközelebbi ülésében, kebeléből megválasztotta a bal-rendező bizottságot. A táncvizigalom megtartására február hó 19-ike határozatot. A kik a mult évi táncvizigalomban részt vettek, magunkkal együtt edesen emlékeznek arra vissza, és reméljük, hogy az idén is gyöngye lesz ez a farsangi vigalmaknak.

(csig.) Curiosum. A „Magyar Polgár“ utolsó előtti számában vezércikk előtt jár Tisza Kálmán urnak egy három soros levele. Utánna egy rettenetes tress vadaskodás. A curiosum az, hogy a M. P. szerkesztője, a vezércikk homlokára kinyomatta a három soros éppen nem szelleműs levélkét, csak hogy olvasóinak szeme elébe tarthassa azt, mikép őt Tisza „barátja“-nak czimezi. Meghocsátjuk neki e bűszkélkedést, levén most a praenumeransok fogásának ideje.

(csig.) Bikafalvi Máthé Domokos hazánk fia, hécsi fogorvos és fogművész, Erdély nagyobb

városaiban tett körútjában városunkat is utba ejti és néhány hét mulva Kolozsvárra érkezik. Azok, kik a fájdalom legkiálhatatlanabbjában a fogfájásban szenvednek, örömmel veendik e hirt; mi részünkről ajánljuk őt a közönség pártfogásába.

(csig.) A kolozsvári dalkör Sylvester estélye igen szépen sikerült. Bővebben e kedélyes estről jövő számunk tárczája szoland.

(csig.) Uj lap. Vettük „Echo aus Siebenbürgen“ czimű, a mai napon Gyulafehérvárt megindulandó politikai, kereskedelmi és társadalmi németnyelvű hetilap előfizetési felhívását. Nem lesz pártlap, a szökönségek értelmében; a reform zászlaját lobogtatja, mert mint mondja, „sok akadály van meg nálunk leküzdendi való, miket a feudális, ultramontan, sőt még nemzetiségi előitéletek gördítenek a szabadság útjába.“ Elfogulatlanok igérkeznek: az lesz-e valóban, a jövő fogja megmutatni. Előfizetési ár negyedévre 1 ft 50. félére 3 ft. egészévre 6 ft.

Kolozs megye törvényeszkének decz. hó 30-ikán délelőtt 9 órakor tartott nyilvános ülésében a következő polg. ügydarabok adtak elő: 1. Antal István és Léli Ferencnek Szabó Farkasé ellen 1296 ft. o. é. kártérítés iránt. 2. Mike Lajosnak Ambrus Gyurka Márton ellen ingatlanok eladásá iránt. 3. Mike Lajosnak Gál Pótyó Márton és társa ellen ingatlanok átadásá iránt. 4. Barabás Józsefnek Molnár József elleni felhívási pere. 5. Cserei Gábor és társainak gr. Bethlen Mária ellen 3 db. erdő kiadása iránt. 6. Mibácsa János és Varga Gergelynek Olyán Gligor ellen 421 ft 5 kr o. é. hátraleltöke és 105 ft kötbér iránt. 7. Sia Scortisnak gr. Kendeffy Polixéna Bihar Imréné ellen 536 ft 45 kr kártérítés iránt. 8. Török Annának Török Andrásné ellen örökség rész kiadása iránt. 9. Vikol Lajos és Vikol Jánosnak Pál Albert ellen 825, 875 és 200 ft váltókövetelések végett csődeljárás bevezetése tárgyában. 10. Páskál Onutznak Páskál Fánya ellen tulajdon pere. 11. Mike Lajosnak Ambrus Gyurka János ellen ingatlanok kiadása iránt. Előadó tñlök Pap Leontin. — 1. Alvizy Jánosnak gr. Haller Jenő ellen folyó kártérítési pere. 2. Gr. Bély Györgynek gr. Vass Sámuel ellen folyó végrehajtás megszüntetési pere. 3. Br. Lusitzky Lajosnak a Tó-

rök Zsigmond csödtömege ellen folyó igénypere. 4. Szatmáry Lajos és nejének Mihály György elleni tulajdonjog végetti pere. 5. Boldizsár Ferencnek Boldizsár János és társai ellen örökség végett folyó pere. 6. Lupsa Onutznak Lupsa Mihály és társa ellen egy urbéres örökség végett folyó pere. 7. Gróza Onutznak Girán Juon ellen tulajdonjog végett folyó pere. Előadó tñlök Bokros Elek. —

KÜLFÖLD.

Páris, decz. 28. Egy császári decretum, mely a tegnapki ülésben felolvasatott, a rendkívüli ülés bezárásával a rendes ülést magnyitottak nyilvánítja.

A hivatalos lap jelenti: A miniszterek beadták lemondásukat a császárnak, mely elfogadtott. A jelenlegi miniszterek maradni fognak míg utódaik kineveztetnek. A császár egy iratot intézett Ollivierhez, melyben felhívja őt azon egyének kijelölésére, kikkel kabinetet alkothatni. — A császár szauit Ollivier s a törvényhozó testület hazafiságára, miszerint földatában segítségére lesznek, hogy az alkotmányos uralmat szabályszerű működésbe hozhassa.

A spanyol trónkérdést illetőleg a „Times“ párisi levelezője e következőket írja: Prim tábornok még mindig makacsul ragaszkodik a genuai herceg kandidálásához, azonban arra is elkészült, hogy ebbeli reményei meghiusulnak. A genuai herceg, ki e napokban Párison keresztül utazott, hogy szabadságidejét anyjánál Olaszországban töltsse, párisi rövid tartozkodása alkalmával minden vonatkozás nélkül kinyilatkozta, hogy a spanyol koronát nem fogadja el. Tamás herceget pedig a spanyolok legkevésbé sem rajonganak, s e körülmények a karlistákat felbátorítják újabb merényletek kísérletére, s találkoznak is

egyesek, kik tetemes pénzüsségeket bocsátanak ezek rendelkezésére. Bayonneben s környékén zavargásoktól tartanak.

A brit külügyek alállamtükára Chatbam-ben választott előtt nemrég egy beszédet tartott, melyben nyomatékosan hangsúlyozta azt, hogy Angolország barátságos lábón áll az összes continens nemzetével. A kormány ugyanis Franciaországgal a legjobb egyetértésben él s e két állam, ugy hiszi ezental is versenyezve fog a művelődés terén haladni. Nem kevésbé barátságos a többi európai nagyhatalmak közti viszony is; csak nemrég volt a kormánynak alkalma Poroszország iránti barátságos érzelmeinek kifejezését az által adni, hogy legszebb hajójának egyikét a Jahde-öbölbe küldte a végből, hogy a német hajórajt ezen öbölben tartott megnyitási ünnepélyén üdvözölje. A közép-ázsiai kérdést illetőleg szökök felmítte, hogy a kormány Oroszország részéről a legkielegetőbb választ nyerte. Miután még az Alabama-kérdést is fejtegette, a belga vasuti kérdésbe bocsátkozott s kinyilatkozta, hogy ezen felette fontos ügy a legjobban s legbarátságosabban intézettel el, egy mérsékelt férfiu közbenjárása folytán, ki Angliának mindig igaz barátja volt, érti ugyanis a franciaik császárat. A sultán s az egyiptomi alkirály közt fenforgó viszálynak, ugymond, maga a török kormány mérséklete kedvezőbb fordulatot adott, de nem tagadható, hogy a konstantinápolyi brit követség is, különösen lord Clarendon ezen kérdés megoldásában nagy befolyással volt.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről

Dec. 30 kán: 5% Metaliques 100 ft 60.15. 5%. Nemzeti kölcson 100 ft 71.—. Kamat 60 15. 1860. Kölcson 99.25. Bankrészvény 742. Hitelintézeti részvény 267 ft 266.75. London 10 ft st. 100 ft. 23 1/4 kr 123.40. Eztst 121.—. Cs. királyi arany 5.82.

Földterhementesítési kötvények: Magyar 79.25. Temesi 77.80. Erdélyi 75.80. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

NEM HIVATALOS.

(1) Nyilvános köszönet (1—*)

a Tresor táblácskák (Tresor-Tabletten) jeles hatását illetőleg. Azon siker után, melylyel az újabb időben ismeretessé lett Tresor-táblácskák nekem használtak, ezeket legjobb lelkiismeretem szerint minden emésztési baj ellen ajánlhatom. Bajom orvoslását eddig keserü gyomorliqueurökben kerestem, melyek azonban mint házi orvosom nyilatkozott, gyomoridegeimet még inkább gyengítették s lankították, míg végre hatás nélkül maradtak. Most miután ezen Tresor-táblácskák használat, ezekben rossz emésztésem iránti biztosítást talállok, most már kedvem szerint ehetem a nélkül, hogy az élvezett étkek után fájdalmat szenvednék. Mint emberbarát ajánlom ezen Tresor-táblácskákat mindenkinek, a ki rossz emésztésben szenved.

Egy nagy skatulya 80 kr. Egy kisebb skatulya 50 kr. Ezen Tresor-táblácskák kaphatók: Kolozsvárt Binder K. gyógyszerésznél a „Szent-Háromsághoz“ czimzett gyógyszerházaiban bel-monostorucaza a városi Redout során.

(2—3) Hirdetés.

Waring Testvérek és Eckersley nagyvárad-kolozsvári vasúti vállalkozó urak a helybeli kolozsvári állomáson egy ideiglenes gyári műhely építését ajánlat útján ki akarják adni. A tervrajzok az itteni vasúti irodában megtekinthetők. Az ajánlatok 1870. évi. Január 12-ikéig ugyanezen irodába (Bel-farkasutca, 82 szám alatt) küldendők.

Ugyancsak

Waring Testvérek és Eckersley nagyvárad-kolozsvári vasúti vállalkozó urak a Kolozsvárról Vistáig terjedő vasúti vonal bekerítését ajánlat útján ki akarják adni. Az erre vonatkozó kész minták az itteni vasúti indóháznál megtekinthetők. Az ajánlatok 1870. évi Január 12-ikéig ugyanezen irodába (Bel-farkasutca 82 szám alatt) küldendők.

Ugyancsak

Waring Testvérek és Eckersley, nagyvárad-kolozsvári vasúti vállalkozó urak Kosályról (Deés mellett) Kolozsvárig, 10,000 darab talpfáknak (Schlipper) szállítást ajánlat útján ki akarják adni. A kik ezen szállítást el akarják vállalni, sziveskedjenek az erre vonatkozó ajánlatokat mentől hamarabb az itteni vasúti irodába (Bel-farkasutca 82. szám alatt) küldeni. Kolozsvárt, december 29-én, 1869.

(626) „Pesti biztosító-intézet.“

Alúlrít igazgatóság tisztelettel jelenti, hogy „a Pesti biztosító-intézet kolozsvári vezérügynöksége“ czég alatt Kolozsvárt egész Erdélyország számára képviselőséget állított, megbízván annak vezetésével az intézet eddigi felügyelőjét, Bosányi József urat, ki egyedül van jogosítva a vezérügynökség nevében kiállítandó okmányokat aláírni.

Alúlrít igazgatóság tisztelettel kéri egyszersmind a t. cz. közönséget, sziveskedjék mindennemű biztosítási ügyeiben, a fönntnevezett vezérügynökséghez fordulni, mely mindenkor a legelőzékenyebb eljárással iparkodand megérdemelni bizalmát. Pest, decemberben 1869. A „Pesti biztosító-intézet“ igazgatósága. LÁNYI. SCHÖN.

Alúlrít vezérügynökség hivatkozván a „Pesti biztosító-intézet“ igazgatóságának előrebocsátott jelentésére, legnagyobb készséggel nyújt biztosítást: a t. cz. közönségnek: I. lak-és gazdasági épületeket, gyárakat, gépeket, árucikkeket, mezőgazdasági tárgyakat, butorokat, ruhaneműeket s gazdasági állatokat érhető tűz-és fölrobbanási károk ellen;

II. házbérbeli veszteség ellen; III. tñlkörűvegek törészkára ellen; IV. mindennemű mezői terményeket érhető jégkár ellen; V. szárazon vagy vizen szállított javakban támadható károk ellen; s különösen VI. az ember életére és pedig minden lehető modozat szerint kötetendő tñke, kiházasítás s évjáradék biztosítást.

Intézetünk, mely a kártérítésben mindenkor kiváló pontosság és gyorsaság által tünteti ki magát, hat millió forintra menő biztosítéki alapjával a legnagyobb biztosítást nyújtja, és szilárdasága, valamint az előhaladt korszellemnek megfelelő biztosítási feltételei által, s nem különben az okszerű üzletvelveleivel megegyeztetőleg leszállított díjtételei által minden kigondolható előnyökben részesíti a biztosító feleket.

Mindennemű értesítések, valamint a biztosítási feltételek és tájékozó „utmutató“ kiszolgáltatására legnagyobb készséggel ajánlkozik, a „Pesti biztosító-intézet kolozsvári vezérügynöksége“ BOSÁNYI.

Iroda: b.-hiduteza, Kis Lajosné-ház, 315 szám, 1-ső emelet.

(610) 5000 Hála- és elismerő irat

tett nyerevényekért az Analyse vom Lotto

czimű munka két első kiadás által, mely tanácsadó a lotto-játékban, Orlicé tanártól Berlinben, intvén mindenkit sürgetőleg, a ki pénzt nem akarja haszontalanul elvesztegetni a lotto-ban, hogy az

épen most megjelent III. kiadást ezen jeles munkából szeezze meg. Az 1 1/2 forint, mely a könyv ára, igen hamar 100-szorosan sőt 1000-szeresen fog visszapótoltatni a nyerevények által, a melyekre a mindenki által képes használat esalhatlanul vezetend.

Kapható egyenesen a szerzőtől Orlicé tanártól Berlinben, Wilhelmstrasse 129, valamint minden könyvkereskedés útján.

Főraktár Bécsben: Lehmert C. lottó-gyűjtőnél, Kl Sperl-gasse Nro 3.

Wenedikt A. könyvárusnál, Lobkowitz-ter, és Pesten minden könyvkereskedőnél, valamint Sachse és társa hirdetmény irodájában, Váciut, 65 sz. 2. emelet 10.

2 Ternót, 2 ambo solót, két ambót

találtam Orlicé H. R. mennyiségtudományi tanár és író úr játéktudásitása követeztében, (Berlin, Wilhelmstrasse 129) az utolsó bécsi húzaskor. Ezt mint valót ezennel elismerem, s lelkiismeretesen ajánlhatom mindenkinek, a ki a lotteriában szerencsét akar próbálni, hogy tanácsot az említtett úrtól kérjen, melyet ő a legelőnyösebb feltételek alatt adni kész. Játéktartam rövid, tñke csekély. Póltár, Magyarország. Eiselt Ernő Jak.

(633) Társalgási képességgel

bíró egyéniségek kedvező feltételek mellett nyerhetnek időszakonkénti, vagy általános alkalmazást. Bővebben értekezhetni belőhiduteza, a „Pesti biztosító-intézet“ vezérügynökségénél.

(642) Seuzsan József, fődrász és borbély-műhelye

Nagy-Enyeden butorozott 2 szobával és konyhával 450 frtéért eladó.

(537) A valódi

orsz. szarad-mazott legújabb s Felső-ált kiváltással ki-tüntetett, az orvosi kar-tól megvizsgált, sikeresnek talált s ezerféle-képen kipróbált titkos szer a patkányok, házi s mezei egerek, vakandók és svábok teljes kiirtására, (melyet sokfelé megpróbáltak hamisan utánozni s árulni), hamisítatlan minőségben, Kolozsvárt Fölly és Hutfesz né (a főterén), M.-Vásárhelyt Fogarasi Demeter néll, Brassóban J. L. Heshaimernél, Segesvárt és Szebenben J. B. Misselbacher és fainál kapható. 1 nagy bádog 1 ft, kis bádog 80 kl. Egyes bádog megrendelése is utánvétel me-llett gyorsan teljesítetik. Ugyanott kapható citrom-kenés, egyedfüli szer a fagyhójakok és tyúk-szem ellen, 1 tégely 50 kr.

(645) Hirdetmény.

Melynélfogva alúlrít e folyó év január havában letéve az ügyvédi vizsgát, a méltóságos marosvásárhelyi itelő királyi táblánál, megnyitva ügyvédi irodáját Naszodon, mint hiteles és okleveles ügyvéd, mindennemű peres ügyekben ügyvédi szolgálját egész készséggel ajánlja a t. cz. közönségnek. Naszodon, dec. 16-án, 1869.

AXENTE VAZUL, hiteles és okleveles ügyvéd.

!!! Legújabb legolcsóbb és legjobb forrásul !!! ajánlkozik FRIEDJUNG B.

férfiruha-raktára Bécsben, Margarethenstrasse Nro 48. Nagy választékú, csak a legjobb kelmékből s a legújabb divat szerint készült, bámulatos olcsó őszi és tavaszi ruhadarabokkal.

	frttól	frtíg.		frttól	frtíg.
Őszi felsők	8	— 20	Frakk és gérok	12	— 30
Téli daróc-kabát	7 1/2	— 12	Legfin. fekete nadrág	6 1/2	— 10
„ gyapjú-kabát	8	— 15	„ „ mellény	3	— 6
Legfin. téli kabátok	18	— 40	Vadász-kabátok	6	— 20
Téli gyapot nadrág	2	— 3	Házi-kabátok	3	— 10
„ félgapjú	3 1/2	— 5	Gamáslik	2 1/2	— 5
Legfin. téli gyapjú-nadrág	7	— 12	Reggeli-kabát	8	— 20
Téli mellények	3	— 7	Daróc úti guba	12	— 20
Legfin. fekete kabát	12	— 25	Úti bundák	28	— 60

Téli gyermek ruhák, paletot-ok, felöltők igen szép vágásnak minden kor számára, bármely árban. (550) 1/1 (9—12)

Nadrág-és kabátzövet-mustrák ingyen küldetnek. Megrendelések, a legpontosabb szolgálat biztosítása mellett, utánvétel útján is teljesítetnek.

A t. cz. közönség könnyebbége tekintetéből ruhadarabok kiválasztás végett utánvétel mellett megküldetnek, s a meg nem tartott darabok ára haladéék nélkül visszaszolgáltatatik.

Csomagolás ingyen. — Nem czélszerű darabok visszavételnek. Megrendelések 24 óra alatt teljesítetnek, s kérietik a kabátokra nézve a testterjét, s a kar hosszát, nadrágokra nézve a láb hosszát, s a derék vastagságát, gyermek-ruhákra nézve annak korát kijelölni.

és a

BOSKOVITZ A.

látszerész.

Ajánlja a n. érdemű közönségnek optikai diszmű-raktárát

(Kolozsvárt főter dr. Szabó-ház) névszerint a következő tárgyakat u. m. Kettős látszóveit (színházi látszó) 5 ftól 100 frtíg. Távszóveit 4 „ 70 „

Finom szemüvegeit (Lorgnetten) nagyválasztékban 70 krtól felfelé. Orresiptéit (Zwickler) 80 krtól felfelé.

Figyelemre méltó. A láterő kimélése és fenntartása többnyire alkalmas szemüvegek által eszközöl-tetik. Hasonlóképen hibás vagy csel-szerűtlen ügy választása által a szem-nek tetemesen árthatni. Fontos ghat-tudni: hogy nálam a szemüvegek vá-lasztása nem bizatik a szűkösglökre, s hogy a szemorvosok rendelétei ná-lam pontosan teljesítetnek.

(572) Minden rendszer szerinti varrógépek

szabók, cipészek és családok számára, leszállított ár-ban, jótállás mellett. Kézigépek 25 frttól 50 frtíg. Képes árlapok kiváratra bérmentes és ingyen kiltetnek. Varróanyagok minden neme a legújabb választékban, legutányosabb áron BOLLMANN M. Bécsben, Rothenthurmstrasse, 31, Mariahilferstrasse, 91.

Pesten, bálványutca, Erzsébeth-ter szegletén. Mindennemű varrógépek legnagyobb raktára.

Ügynökök kerestetnek.

